

0228 – 28. februar

Du skal ikke slå i hjel. 2Mos 20: 13.

Hvis vi legger nøye merke til Kristi forklaring av dette budet (Mat 5), vil vi oppdage at Guds blick og tanker går en del dypere enn våre. At Gud ser på det innvortes menneske. At det er vår ånd, vårt hjerte, våre innerste tanker den store Skaperen og åndenes Fader har i tankene.

I disse ordene; «ikke slå i hjel», legger han noe mye mer enn bare dette at du ikke skal ta livet av et menneske. Det er ikke bare hånden din blikket hans er rettet mot. Men mot deg selv, hele ditt vesen, ditt hjerte, hva som rører seg der inne. Det gjelder din tunge, dine øyekast, dine hemmeligste tanker. Ja, din kjærlighet – eller tankeløshet.

For han sier: Du skal ikke slå i hjel. Og hva betyr så dette du?

Det taler sikkert ikke om din hånd, din tunge, eller noen annen bestemt legemsdel. Men ganske sikkert om hele mennesket. Og da først og fremst om sjelen.

For hvis jeg sier: Du skal ikke gjøre det eller det, så taler jeg jo ikke til hånden, men til hele personen. Ja, selv om jeg så formulerte det slik: Hånden din må ikke gjøre dette, så talte jeg jo egentlig ikke til hånden, men til deg selv, til din sjel, din forstand og hjerte, som bestemmer over hånden, og beveger den. For hånden er bare en tjener for sjelen, forstanden og viljen.

Så kan vi da forstå at Gud ser etter det innvortes menneske. Derfor betyr dette ordet: Du skal ikke slå i hjel, det samme som om han sa: Ikke noe av alt som finnes i deg må slå i hjel.

Det finnes veldig mange måter å slå i hjel på. Men uansett hva slag måte det gjelder; det kan være med hånden eller med tungen, med hjertet, med tegn eller fakter, med ergerlige øyekast, eller med ørene som bare lukker seg for andres nød, –. Så kalles alt sammen for å slå i hjel. For bak alt dette finnes et hjerte med en holdning som gjør at du i Guds øyne er en morder.

Skal vi så sammenfatte det som forbys i det femte budet, har vi aller først selve gjerningen, det å slå i hjel. At ikke noe menneske, av seg selv, har rett til å forkorte et annet menneskes livstid. Ikke noe menneske, av seg selv, – det vil si at hvis øvrigheten dømmer ugjerningsmenn til døden, da er dette ikke noe menneskes, men Guds gjerning.

For Gud har gitt uttrykkelige befalinger i sin lov om henrettelse av mennesker, og innsatt øvrigheten til å fullbyrde dette. Det heter om øvrigheten at «den bærer ikke sverdet for ingenting. For den er Guds tjener, en hevner som skal bringe vrede over den som gjør det onde».

Videre forbyr Gud også hver eneste, minste begynnelse til drap. Om så ugjerningen aldri fullbyrdes. Hjertets opphisselse og sinne kan vanligvis ikke skjules. Det avdekkes i alle fall som regel gjennom et mørkt ansikt, eller bitre ord og utfall. Men selv dette er ikke bare syndig i Guds øyne, men er også i virkeligheten et påbegynt drap.

Kort sagt: All tanke, tale eller gjerning overfor vår neste, som er sprunget ut fra et bittert, hatefullt, misunnelig, hevngjerrig sinn, et sinn som mangler kjærlighet, – det er i Guds øyne drap.

En far straffer f. eks. i ubehersket sinne barnet sitt. Det er ganske riktig ham som har rett til å straffe barnet. Men han gjør det ikke i kjærlighet. Det er ikke i omsorgens nidkjærhet for en best mulig oppdragelse han gjør det. Han gjør det i sinne, i et ubehersket raseri.

Når dette pågår tenker han ikke på den skaden barnet kan få både på kropp og sjel. Han er bare opptatt med å la sitt raseri få fritt utløp. Står ikke denne faren her som sitt barns morder?

Eller en hissig mor lar sent og tidlig sinnet sitt gå ut over et barn. Uavlatelig og planløs banning og straff for stort og smått er dagligdags. Hun tenker aldri på de brennende gløene som dermed blir lagt, og som brenner, både på barnets åndelige og legemlige livskraft. Hva er en slik mor i Guds øyne? Nå taler vi om en mor som bare drives av sitt ustyrlige sinne. Hun er intet annet enn sitt barns morder!

Et annet sted raser en mann i vilt, ubehersket sinne mot sin kone, – henne som han isteden skulle vist all mulig ømhet og forstand, tålmodighet og overbærenhet.

Eller en vanskelig kvinne plager sin mann med bitre og stikkende ord, med et tankeløst, kaldt vesen, – dag og natt.

En gjerrig og ubarmhjertig arbeidsgiver driver sine ansatte langt ut over det forsvarlige osv.

Hva er så alt dette i Guds øyne? Ikke bare innfor Guds øyne, men også i praktisk gjerning er alt dette ikke annet enn påbegynte mord! Og alt dette sinne, denne skånselsløse bitterheten overfor medmennesker, – hvordan skal alt dette kunne behage den nådige, barmhjertige Gud?

Inn under dette som her er nevnt, som rett og slett er påbegynte drap, hører også det å hindre sin neste i å bli reddet. Eller å ikke bidra med hjelp til den som er i livsfare. Skriften sier at den som fratar noen det han skal leve av, han dreper ham. Men dette betyr også at hvis du ser din neste i livstruende fare, men bare lukker hjertet ditt til for ham, og ikke gir ham det han trenger til å bli reddet, da gjør du, i den grad du var i stand til å hjelpe, det du kan for å slå ham i hjel.

For hvis alle som ble stilt overfor dette mennesket oppførte seg på samme måte som deg, da ble dette mennesket som var i livsfare også virkelig drept. Og da har du vært med på det drapet. Like mye som den som ser sin neste holder på å omkomme i brann eller i vann, og ikke gjør noe for å redde ham.